

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu

Závěrečná práce

Autor: Ing. Kristýna Nohejlová

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Šedivý

2021

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

ZADÁNÍ ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Autorka práce:	Ing. Kristýna Nohejlová
Studijní program:	Rozšiřující kurz
Vedoucí práce:	Mgr. Jiří Šedivý
Garantující pracoviště:	Katedra pedagogiky
Jazyk práce:	Čeština
Název práce:	Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu
Název anglicky:	Use of project method in teaching a professional subject.
Cíle práce:	Hlavním cílem praktické části práce bude návrh didaktického projektu v odborném předmětu „Floristika“, který je součástí výuky oboru „Zahradnictví“ na střední odborné škole. Očekávaným přínosem didaktického projektu je zvýšení účinnosti výchovně-vzdělávacího procesu použitím aktivizačních metod. Stanoveného cíle bude dosaženo na základě analýzy současné situace v daném oboru.
Metodika:	Výzkumné šetření proběhne na základě metody individuálního hloubkového rozhovoru a syntézy poznatků z něj vzešlých, které budou následně podrobeny důkladné analýze získaných dat. V teoretické části bude použita metoda analýzy dat z odborných monografií souvisejících s daným tématem.
Doporučený rozsah práce:	Podle pravidel psaní ZP
Klíčová slova:	vyučovací metody, výchovně-vzdělávací proces, projektová metoda
Obor:	Studium učitelství odborných předmětů
Literatura:	<ol style="list-style-type: none">1. KALHOUS, Z. -- OBST, O. <i>Školní didaktika</i>. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.2. SIEGLOVÁ, Dagmar. <i>Konec školní nudy – didaktické metody pro 21. století</i>. 1. vydání. Praha: Grada, 2019. 336 s. ISBN 978-80-271-2533-3.3. SKALKOVÁ, Jarmila. <i>Obecná didaktika</i>. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.4. SLAVÍK, M. -- MILLER, I. -- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSTVÍ. <i>Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory : textová studijní opora - součást modulu řízeného samostudia pro učitelství odborných předmětů</i>. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2012. ISBN 978-80-213-2277-6.5. VOTAVA, J. -- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSTVÍ. <i>Teoretické základy didaktiky : pro střední odborné vzdělávání</i>. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2018. ISBN 978-80-213-2859-4.
Předběžný termín státních zkoušek:	2020/21 LS - IVP

Elektronicky schváleno: 1. 3. 2021
Ing. Karel Němejč, Ph.D.
Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno: 1. 3. 2021
Ing. Karel Němejč, Ph.D.
Pověřený ředitel

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma: „Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním závěrečné práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V dne

.....
(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Mgr. Jirímu Šedivému za vynaložený čas, cenné rady, a především za odborné vedení závěrečné práce.

Abstrakt

Závěrečná práce na téma „Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu“ se zabývala začleněním projektu do vyučovacího procesu.

Návrh didaktického projektu v odborném předmětu „Floristika“, vytvořený na základě výsledků individuálního rozhovoru, byl cílem této práce.

Práce se skládala z teoretické a praktické části.

Teoretická část byla tvořena několika kapitolami a to: výchovně vzdělávací proces, formy výuky, metody výuky, aktivizační metody, projektová metoda (výuka) a nakonec individuální rozhovor. U všech kapitol byla použita metoda analýzy dat z odborné literatury.

Praktická část byla tvořena dvěma kapitolami. Individuální rozhovor se věnoval otázkám, na které odpovídal pedagog střední školy. Poté na základě jeho odpovědí došlo k vytvoření návrhu didaktického projektu. Plánování, příprava a samotný průběh projektu je uveden v několika podkapitolách.

Autorka dle výsledků z individuálního rozhovoru zjistila, že se projektování vyskytuje na konkrétní škole jen velmi zřídka (s velkou pravděpodobností i na školách ostatních) a doporučuje tak využití vytvořeného návrhu projektu středním zahradnickým školám a jim podobným, a to zejména pro zpestření výuky.

Klíčová slova

vyučovací metody, výchovně-vzdělávací proces, projektová metoda

Abstract

This final dissertation named „Use of project method in teaching a professional subject.“, dealt with the inclusion of the projective method into the schooling process.

The main aim of this dissertation was the proposal of didactical project in specialized subject „Floristika“based on the individual interview.

This dissertation consists both, theoretical and practical parts.

The theoretical part includes the chapters that deal with: pedagogical and educational process, different forms and methods of education, activation and projective method, (tuition), individual interview. Within the whole chapters I used and analyzed the data from specialized literature resources.

The practical part includes two chapters. The individual interview, which deals with the questions, that the pedagogue of secondary school answered. Then, on the base of his answers I created the proposal of didactical project. Planning the actual preparation of the project is quoted in a few following chapters.

On the base of an interview, the author found out that the projective planning at that school takes place only very rarely. (The same situation probably happens at other schools to) Therefore the author suggests using the proposal which has just been created. Use it for the education at secondary horticultural schools and other similar types of schools in order to diverse or broaden their learning.

Keywords

methods of education, pedagogical and educational process, projective method

OBSAH

ÚVOD	1
TEORETICKÁ ČÁST	2
1 Cíl a metodika	2
2 Výchovně vzdělávací proces	3
2.1 Definice výchovně vzdělávacího procesu	3
2.2 Výchovně vzdělávací cíle	3
3 Formy výuky	4
3.1 Definice	4
3.2 Rozdělení dle účelu a prostředí	4
3.3 Rozdělení dle charakteru činnosti a počtu osob	5
4 Metody výuky	6
4.1 Dělení metod	6
5 Aktivizační metody	10
6 Projektová metoda (výuka)	13
6.1.1 Historie	13
6.1.2 Definice a význam	14
6.1.3 Rozdělení projektů	15
6.1.4 Průběh	16
6.1.5 Výhody a nevýhody	17
PRAKTICKÁ ČÁST	19
7 Individuální rozhovor	19
7.1.1 Realizace individuálního rozhovoru	19
7.1.2 Rozbor individuálního rozhovoru	19
7.1.3 Zhodnocení individuálního rozhovoru	23

8	Návrh didaktického projektu	25
8.1	Plánování projektu	25
8.2	Příprava projektu	27
8.3	Průběh projektu	28
8.4	Výhody a nevýhody vytvořeného projektu	34
	ZÁVĚR	36
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A OSTATNÍCH ZDROJŮ	37

ÚVOD

Když W. H. Killpatrick definoval první znaky projektové výuky (metody) třeba ani netušil, že se tento způsob uchytí natolik, že se bude využívat i ve 21. století (Kalhous, 2009).

I když s tím možná nesouhlasíme, tak pokroková doba se vyznačuje zvyšováním kvality výuky, a tím pádem i metodami, které dokážou žáky co nejvíce zaujmout.

Projektová výuka (metoda) je jeden z velice zajímavých druhů vyučování. V této výuce (metodě) si žáci vyzkouší různé druhy aktivizačních metod, kterých je nepřehledné množství, například řešení problémových situací. Vše je však založeno na aktivitě žáků, ale i na správné motivaci.

Dagmar Sieglová autorka knihy Konec školní nudy ukazuje mnoho příkladů použití aktivizačních, ale i jiných metod. Každá z metod je zde popsána a také prakticky vyjádřena přípravou a postupem, jak se ji při výuce zhostit. Tato kniha nám ukazuje, jaké jsou možnosti výuku ozvláštnit.

Žáci dnes vyžadují spíše výuku „formou hry“. Mají tak mnohem větší motivaci k učení než v případě, když je výuka realizována pouze obyčejným výkladem látky, který žáky většinou nebaví nebo je bohužel dokonce i nudí.

A to vše vedlo k vytvoření této práce, která má ukázat, jak se zhostit (nejen) odborných předmětů i jinou formou než jen klasickým, ve většině případů již okoukaným, výkladem.

Využití projektování je dle autorky nejlepší možný způsob, jak naučit žáky samostatnosti nebo také získávání zkušeností práce ve skupině se svými spolužáky. Avšak nejdůležitější je správný přístup k finální podobě projektu, kde nedílnou součástí je přebírání zodpovědnosti za své výsledky. Nejdůležitější je, aby získaná data žáci především správně pochopili a následně formulovali do přijatelné formy. Vše musí být srozumitelné a jasné.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Cíl a metodika

Cíl práce

Hlavním cílem praktické části práce byl návrh didaktického projektu v odborném předmětu „Floristika“, který je součástí výuky oboru „Zahradnictví“ na střední odborné škole. Očekávaným přínosem didaktického projektu bylo zvýšení účinnosti výchovně-vzdělávacího procesu použitím aktivizačních metod. Cíle bylo dosaženo na základě analýzy současné situace. V teoretické části práce bylo charakterizovat pojmy s tématem související.

Metodika

V praktické části práce bylo hlavní metodou individuální rozhovor a syntéza poznatků z něj vzešlých. V teoretické části byla použita metoda analýzy dat z odborných monografií.

2 Výchovně vzdělávací proces

2.1 Definice výchovně vzdělávacího procesu

Výchovně vzdělávací proces neboli vyučovací proces nebo jednoduše výuka je základní formou vzdělávací činnosti, při které pedagog s žáky dosahuje stanovených cílů. Jedná se o proces, kdy se jedna osoba učí od té druhé (Průcha, Walterová, Mareš, 2009; Slavík, 2006).

2.2 Výchovně vzdělávací cíle

S výchovně vzdělávacím procesem úzce souvisí také vyučovací cíl neboli cíl výuky nebo také vzdělávací cíl, který definuje účel, záměr a výsledek vyučování (Průcha, Walterová, Mareš, 2009). Výchovně vzdělávací cíle dle autora (Slavík, 2006, s. 34) „jsou požadované změny ve vědomí, chování a postojích žáků, projevující se osvojením nových poznatků, dovedností a rozvojem žádoucích rysů osobnosti žáka, které jsou dosaženy ve výchovně-vzdělávacím procesu“.

Cíle zahrnují hodnoty a postoje, produktivní činnost a praktické dovednosti, poznatky a porozumění. Jejich formulace je zařazena do vzdělávacích programů nebo učebních osnov. Dělit cíle jako celky lze na předmětové, ročníkové nebo například tematické (Průcha, Walterová, Mareš, 2009).

Dělit cíle lze také dle:

- šíře – zařazujeme zde obecné a speciální cíle,
- struktury – dále členěné na vědomostní, dovednostní nebo postojové,
- vlastností – cíle musí splňovat přiměřenost, jednoznačnost a kontrolovatelnost,
- obsahu – jedná se o obecné principy v oblasti výchovy rozumové, ekologické, ekonomické, pracovní, estetické, právní, tělesné nebo celospolečenské (Slavík, 2006).

3 Formy výuky

3.1 Definice

Definice dle (Votava, 2011, s. 142) zní „Organizační forma výuky je způsob uspořádání osob (subjektů) předmětů (objektů) a prostředí při realizaci vyučování v určitém místě“. (Votava, 2018) také říká, že „je chápána jako vnější projev použitých vyučovacích metod“.

3.2 Rozdělení dle účelu a prostředí

- teoretická výuka – vyučovací hodina
 - nejčastěji používaná,
 - probíhající 45 minut,
 - několik typů:
 - motivační – jejím úkolem je zvýšit pozornost žáků při výuce,
 - expoziční – cílem je zvládnutí nové látky,
 - aplikační – týká se využití teorie v praxi,
 - fixační – dochází díky ní k upevnování a procvičování učiva,
 - diagnostická – zjišťuje a hodnotí, co se žáci naučili a zpětně ukáže, jestli byla látka pochopena,
 - kombinovaná – kombinace výše uvedených,
- praktická výuka – cvičení
 - součástí jednoho předmětu,
 - díky ní dochází k osvojování dovedností žáků,
- praktická výuka – učební nebo odborná praxe či odborný výcvik
 - jedná se o konkrétní samostatný předmět,
 - díky ní také dochází k osvojování dovedností, ale i k přípravě na budoucí povolání,
 - probíhá ve škole nebo na školních pozemcích a také v podnicích, které se školou úzce spolupracují,

- exkurze
 - žáci navštíví místa, kde se mohou dozvědět nové informace ke svému oboru, získat zkušenosti z reálného života a také dostat do podvědomí možnosti uplatnění,
 - lze je dělit dle zařazení v učebním plánu na úvodní, průběžné, závěrečné (Votava, 2018).

3.3 Rozdělení dle charakteru činnosti a počtu osob

- **Frontální výuka** je nejpoužívanější formou. Jedná se zejména o klasické uspořádání lavic a postavení pedagoga před třídou.
- **Individuální výuka** používaná zejména v dřívější době, kdy se jeden pedagog věnuje pouze jednomu žáku.
- **Individualizovaná výuka** znamená, že žáci pracují individuálně, ale pouze jeden pedagog se věnuje celé třídě.
- **Diferenciovaná výuka** se věnuje rozdělení žáků do několika skupin, dle různých kritérií. Například každá skupina zvládá učivo v jiném časovém horizontu.
- **Skupinová výuka** již dle názvu ukazuje, že žáci pracují ve skupinách. Pedagog pouze organizuje a podporuje samostatnost skupiny. Jedním z typů skupinové výuky je kooperativní výuka, kdy všichni členové skupiny musí splnit úkol, aby všichni dosáhli cíle.
- **Týmová výuka** se vyznačuje tím, že skupina učitelů se věnuje jedné třídě.
- **Projektová výuka.** (Votava, 2011, s. 149) říká, že „V literatuře se používá pojem projektové vyučování, projektová metoda nebo jednoduše projekt“. Tato forma výuky spojuje běžný život s vyučováním. Časový horizont je zde více než jedna vyučovací jednotka. Žáci provádí sběr informací, které později zpracují a po vytvoření projektu i prezentují (Votava, 2011).

4 Metody výuky

(Slavík, 2012, s. 66) říká, že „Vyučovací metoda je záměrný postup činnosti učitele, kterým jsou žáci vedeni k osvojování učiva zajišťující splnění výchovně-vzdělávacích cílů. (Votava, 2018, s. 64) tvrdí, že „Metoda je postup vedoucí k cíli“.

4.1 Dělení metod

Dle Mojžíška:

- usměrňující zájem:
 - úvodní, vstupní motivační metody: dají se použít zejména v úvodních hodinách začínajícího tématu nebo většího tematického celku. Pedagog využívá zajímavosti, materiálů ale i videí k upoutání pozornosti žáků.
 - motivační vyprávění – pedagog se snaží o sdělení vlastních zkušeností s daným tématem, vyvolává v žácích zvědavost a touhu po poznání nových informací,
 - motivační rozhovor – více náročný na čas, má za úkol rozvinout získané zkušenosti žáků,
 - motivační demonstrace – ukázka videí, fotografií, pokusů atd.,
 - průběžné motivační metody:
 - motivační výzvy – žáci vzpomínají na zážitky z praxe, ze svého života nebo například z exkurze, dochází zde k osvojování nové látky,
 - aktualizace obsahu – pedagog poukazuje na spojení školy se životem, například využití školního statku,
 - ilustrace a grafická znázornění – podpora logického myšlení,
- dle fixace učiva:
 - ústní opakování – lze zařadit kdykoli během vyučovací jednotky, zde je nejdůležitější formulace otázek, ale také jejich sled, návaznost a správnost, pedagog musí být na zkoušení řádně připraven, nejlépe s dlouholetými zkušenostmi,

- písemné opakování – málo používané, využívá se při řešení různých úkolů, které žáci zpracují a pedagog je poté posoudí, opraví a následně vrátí žákům bez použití klasifikace,
- diagnostické a klasifikační:
 - pozorování – pedagog sleduje žáky během vyučovací jednotky a soustředí se zejména na jejich vědomosti, spolupráci, aktivitu, ale i logické myšlení,
 - orientační prověřování – prověřování vědomostí žáků krátkými kontrolními otázkami,
 - ústní klasifikační zkoušení – nejdůležitějším bodem této metody je příprava pedagoga, který formuluje dvě až tři otázky, například první otázka týkající se definice nebo vysvětlení pojmu, druhá otázka se věnuje problémové, technologické nebo také praktické oblasti,
 - odborná diskuse – pedagog přednese téma, poté řídí diskusi a pozoruje žáky, jak se daného tématu zhostí,
 - písemné zkoušení – existují převážně dva typy tohoto zkoušení a to: krátké testy neboli „desetiminutovky“ a didaktické testy (Slavík, 2012).

Klasifikační metody existují ve třech formách. První je vyjádření známkou, ve druhé se využívá slovního hodnocení a třetí možností je spojení obou klasifikačních forem.

Hodnocení známkou nebývá často objektivní, je založeno na mnoha faktorech. Stejná známka u různorodých předmětů mívá naprosto odlišnou váhu, například při porovnání hodnoty známky z matematiky a hudební výchovy. Tento způsob klasifikace je však v praxi dlouhodobě nejpoužívanějším.

Slovní hodnocení se snaží překonat nedostatky, které se objevují při použití známek.

Poslední možnost spojení slovního hodnocení se známkami je možné využít například ve spojitosti s třídními schůzkami, kde učitel celkově zhodnotí snažení žáka (Skalková, 2007).

Dle Maňáka lze přidat ještě další metody a to:

- Klasické:
 - Slovní
 - vyprávění – musí žáky zaujmout obsahem, dynamičností nebo dramatičností děje,
 - vysvětlování – logická a systematická posloupnost zprostředkovaného učiva,
 - přednáška – jedná se o delší ucelený projev, který zprostředkovává důležité téma,
 - práce s textem – žáci zpracovávají předložené texty,
 - rozhovor – komunikace, při které dochází k výměně zkušeností a k formulaci odpovědí na kladené otázky,
 - Názorně-demonstrační
 - předvádění a pozorování – pomocí smyslů a prožitků dochází u žáků k vytvoření základu pro následné psychické procesy,
 - práce s obrazem – obraz je ukázka reality pomocí různých prostředků,
 - instruktáž – zahrnuje různé podněty a instrukce,
 - Dovednostně-praktické
 - vytváření dovedností – jedná se o připravení žáka k určité činnosti,
 - napodobování – imitace autorit,
 - manipulování (stříhání, lepení, aranžování rostlin), laborování (fyzika, chemie), experimentování (výzkumná činnost),
 - produkční metody – výsledkem této metody je produkt praktických činností,

- Aktivizující:
 - diskusní – pedagog si s žáky vyměňuje názory na určité téma,
 - heuristické, řešení problémů neboli metoda objevování – lze ji formulovat prostřednictvím problémových otázek,
 - situační – situace založené na skutečných událostech ze života,
 - inscenační neboli hraní rolí – jedná se o modelové situace, při kterých dochází k sociálnímu učení, kde jsou žáci hlavními aktéry,
 - didaktické hry – lze je dále rozdělit na interakční, simulační nebo scénické,
- Komplexní:
 - projektová výuka,
 - skupinová a kooperativní výuka
 - a další (Maňák, Švec, 2003).

5 Aktivizační metody

Cílem metod je zvýšení aktivity žáků, jejich stimulace a motivace k učení. Do této skupiny metod patří například problémové vyučování, situační a inscenační metody nebo také didaktické hry (Votava, 2011).

Problémové vyučování je nejdůležitější ze všech aktivizačních metod. Základem je řešení určitého problému. Například lze během klasické vyučovací jednotky pokládat problémové otázky. Velmi důležitá je zde správná motivace žáků, kteří musí dané téma zaujmout (Votava, 2018).

Situační metody se vyznačují problémovými úlohami, ve kterých si mají žáci vybrat z nabídnutých řešení. Žáci musí využít svých vědomostí, dovedností, svých názorů a postojů.

Inscenační metody jsou založené na simulaci různých situací, kde žáci realizují řešení formou hraní rolí.

Didaktické hry jsou velmi oblíbenou metodou pro žáky, která je dokáže správně motivovat a řešit tak i složitější úkoly (Kalhous, 2009).

Motivaci lze dělit na:

- Vnitřní: pochází ze sebe samé - seberealizace. Pomocí níž lze dosáhnout dlouhodobých cílů, výsledek však bude viděn až po delším časovém úseku. Základem je porozumění žáků.
- Vnější: je ovlivněna okolním prostředím jako jsou například známky, odměny nebo pochvaly. Častěji převažuje, neboť díky svému rychlému účinku, je více srozumitelná a snadno měřitelná. Působí však krátkodobě (Sieglová, 2019).

Aktivizační metody lze využít z několika důvodů, zejména se jedná o snahu změnit přístup studenta k výuce. Konkrétně ustoupit od pasivní formy k aktivnímu zapojení do výchovně vzdělávacího procesu.

Aktivizační metody můžeme dělit několika způsoby:

- dle náročnosti přípravy – času, materiálu, pomůcek,
- dle časové náročnosti celého procesu výuky,
- dle kategorie – hry, úlohy - situační, diskuzní, inscenační, problémové,
- dle účelu a cílů – diagnostika, opakování, motivace, nový způsob výkladu, odreagování (Kotrba, Lacina, 2011).

Příklady aktivizačních a jim podobných metod:

- volné psaní:
 - pedagog zvolí vhodné téma pro návaznost na novou látku, která se bude vyučovat,
 - pravidla volného psaní musí být žákům předem sdělena,
 - pedagog sdělí zásadní informace a také poučí žáky, aby své výsledky nikomu neukazovali a s nikým se o nich nebavili,
 - vše musí žáci splnit v daném časovém limitu,
 - pedagog v průběhu chodí po třídě, povzbuzuje, ale také radí,
 - těsně před koncem jsou žáci upozorněni, že zbývá pouze určitý čas na dopsání,
 - poslední fázi zůstává diskuse, kde žáci sdělí své nápady ostatním spolužákům,
- hodnotové škály
 - vhodná pro vyjádření vlastních hodnot a zásad,
 - jedná se o práci s pojmy, které žáci dle vlastního usouzení doplňují do zadaného schématu,
 - pedagog vybere vhodné téma, poté seznámí žáky s postupem a rozdá připravené kartičky,
 - po zpracování přichází opět na řadu diskuse a obhajoba zapsaných výsledků před ostatními žáky,

- plakátová konference:
 - vhodná především pro prezentaci závěrečných nebo semestrálních prací,
 - vyžaduje dostatek místa pro práci a pohyb žáků,
 - žáci si připraví kratší prezentaci, kde shrnou obsah celého projektu,
 - pro motivaci lze vyhlásit i soutěž o nejlepší plakáty nebo vést na závěr diskusi, kde žáci zhodnotí své výsledky,
 - často využívána pro práci ve dvojicích,
 - práci lze vykonat na základě důkladné analýzy informací z textů,
 - důležitá je i vizualizace, na kterou by se měli žáci zaměřit,
 - kvalitní projev při prezentaci je základem pro úspěch (Sieglová, 2019).

6 Projektová metoda (výuka)

6.1.1 Historie

Zakladatelem byl, mezi 19. a 20. stoletím, W. H. Killpatrick (Kalhous, 2009).

Prosadil aktivizující obsah vyučování a metody, které byly zaměřeny na řešení problémů. Tvrdil, že žáci by se měli učit spíše řešením problémových situací nebo formou rozhovorů.

V českých zemích - konec 19. století se vyznačoval spíše ignorací potřeb žáků.

Počátek 20. století byl ve znamení snahy o volnější režim inspirovaný USA.

1918-1928 došlo k několika návrhům na změny ve školství, ale bohužel nedošlo k jejich uskutečnění. Pedagog Josef Úleh chtěl vyzdvihnout vlastní zkušenosti žáka, ale nebyl ve své době pochopen.

Pro období první republiky byl významnou osobností V. Příhoda, který získal pedagogickou praxi v USA, a to později vedlo k vytvoření principů, které se staly návrhem na reformu jednotné školy. Základem byla individualita žáka. Základní myšlenkou byla tzv. pracovní škola, ve které docházelo k vzdělávání, výchově i vytváření charakteru osobnosti. Jednalo se o produkční školu, kde se očekávaly opravdové výsledky práce. Používané zde byly projektové a problémové metody. Projekt je zde definován jako soubor problémů.

Roku 1929 Ministerstvo školství povolilo zakládání pokusných škol, které byly v provozu až do doby okupace Československa.

Důležitou osobou se stal pedagog Rudolf Žanta, který viděl v projektové metodě zejména rozvoj intelektu a emocí žáků. Za zmínku stojí i Stanislav Vrána, patřící mezi známé představitele reformní pedagogiky.

30. léta 20. století - teoretik Jan Uher definoval principy činné školy, které se dodnes shodují s kurikulárními dokumenty.

Po okupaci nastává období marxismu-leninismu a přerušují se jakékoli snahy o reformaci školství.

V letech 1990-1991 dochází k revizi učebních osnov.

Tzv. obecná škola vznikla v roce 1993, která byla přijata Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy až o dva roky později. Začaly vznikat i další školy jako například: základní roku 1996, národní 1997, ale i alternativy klasické výuky Waldorfského nebo Montessori typu. V roce 1996 se zavádí devítiletá povinná školní docházka.

V devadesátých letech předešlého století došlo k opětovnému obnovení projektové výuky, a to zejména díky zájmu pedagogů, kteří vytvořili spolek Přátel angažovaného učení. Hlavní iniciátorkou projektů se stala Jitka Kašová, díky níž došlo k vydání několika publikací týkajících se projektové výuky. Například základní škola v Ivančicích-Řeznovicích se zaměřovala na dlouhodobé projekty (celoroční). Poté se povolna projektování začalo rozšiřovat i do dalších základních škol po celé republice.

V roce 1993 vznikaly také publikace některých odborníků jako například J. Valenty, (Kratochvílová, 2006, s. 33) „s názvem „Pohledy. Projektová výuka ve škole a za školou“. Po celé dva roky pokračovala řada odborníků s tvořením teoretických publikací o projektování jako například E. Lukavská, J. Maňák, J. Skalková nebo M. Vybíral (Kratochvílová, 2006).

6.1.2 Definice a význam

Jedná se o metodu, kde se žáci učí samostatnosti. Jako příklad lze uvést zpracování projektu a získání praktických zkušeností (Průcha, Walterová, Mareš, 2009). Hlavním ukazatelem je také odlišné uspořádání učiva, než je obvyklé v klasické výuce. Téma projektu musí být pro žáky prospěšné, ale také zábavné (Kalhous, 2009).

Projektová metoda je postup činnosti žáků a učitele, který postupně směřuje k splnění cílů (Kratochvílová, 2006).

„Komplexnost činností vyžaduje využití různých dílčích metod výuky a různých forem práce“. Kratochvílová, 2006, s. 37).

Některá literatura uvádí, že projektová výuka je založena na projektové metodě (Kratochvílová, 2006). Jiní autoři však uvádí, že se jedná o samostatnou metodu (Valenta, 1993).

Žáci mají možnost získávat zkušenosti ze spolupráce, samostatnosti a s rozvíjením své osobnosti (Kalhous, 2009).

6.1.3 Rozdělení projektů

Ve většině publikací existuje několik typů rozdělení dle různých kritérií, které však vychází z původního znění od zakladatele projektování Killpatricka (Valenta, 1993, Kratochvílová, 2006).

Zde je uvedeno několik příkladů rozdělení dle autorky (Kratochvílová, 2006):

- „Dle účelu projektu:
 - problémové,
 - konstruktivní
 - hodnotící,
 - směřující k estetické zkušenosti
 - směřující k získání dovedností,

- dle délky projektu:
 - krátkodobý (maximálně 1 den),
 - střednědobý (maximálně 1 týden),
 - dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc),
 - mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc),

- dle prostředí projektu
 - školní,
 - domácí,
 - kombinace obou typů,
 - mimoškolní,

- dle způsobu organizace projektu:
 - jednopředmětové,
 - víceředmětové“.

Projekty lze dělit i z hlediska uspořádání na:

- individuální - každý žák se věnuje pouze svému úkolu,
- skupinový – typická je zde práce ve větším počtu žáků,
- třídní – projektu se věnuje celá třída
- školní – na projektu pracuje celá škola delší časový úsek (Kalhous, 2009).

6.1.4 Průběh

1. Plánování zahrnuje:

- promyšlení tématu,
- definuje se jasná představa o výsledku projektu,
- časový harmonogram,
- určení účastníků - rozdělení žáků dle pedagoga,
- definuje se, jak bude projekt probíhat,
- zhodnocení vybavenosti školy – pomůcky, materiál, potřeby k vykonání projektu,
- plán hodnocení.

2. Realizace projektu:

- vychází z plánování projektu,
- žáci sbírají informace k vybranému tématu a postupně je zpracovávají,
- pedagog – konzultant, žáci průběžně předkládají informace, které nasbírali – pedagog motivuje a radí, jakým směrem se mají vydat dále.

3. Vlastní prezentace výrobku:

- probíhá tak, že žáci představí své výsledky – písemná, ústní, prezentace výrobku (například vystavené výrobky, časopis, model atd.), výsledky lze prezentovat pro rodiče, spolužáky nebo například i širší veřejnosti.

4. Hodnocení:

- pedagog hodnotí projekt – celkově (Kratochvílová, 2006).

6.1.5 Výhody a nevýhody

Výhody:

- obecně
 - propojení školy s okolím,
 - výstupy projektu mají prospěch pro ostatní žáky, ale také pro celou školu,
- žáci:
 - působí pozitivně na osobní rozvoj žáka,
 - dochází k rozvoji samostatnosti a spolupráce s ostatními žáky – respekt, komunikace,
 - navozuje také kvalitnější vztah mezi žákem a pedagogem,
 - zvyšuje zájem o školu,
 - díky praktické činnosti získávají žáci více zkušeností,
 - získávání estetického cítění – tvořivost, fantazie, kreativita,
 - možnost zlepšení ve vyhledávání a využívání informačních zdrojů,
 - přebírání zodpovědnosti za výsledek práce,
 - integruje dovednosti a vědomosti z několika oborů najednou,
- pedagogové:
 - získávají nové pedagogické zkušenosti s použitím nových metod,
 - učí se poradenské činnosti,
 - využívají jiné informační zdroje, než jsou například učebnice.

Nevýhody:

- obecně:
 - projektování je časově náročné,
 - nevhodné podmínky pro realizaci projektu – prostor, vybavení, materiál,
 - malá informovanost o této metodě (Kratochvílová, 2006),
 - nejedná se o systematické znalosti jako je tomu například u klasické výuky (Kalhous, 2009).
- žáci:
 - často žák nemá potřebné kompetence jako je například porozumění textu,
 - jsou na ně kladeny velké požadavky,
 - spolupráce žáků s ostatními spolužáky nemusí být vždy ideální,
- pedagogové:
 - musí mít teoretické i praktické zkušenosti s projektováním
 - náročnost se týká zejména hodnocení celého projektu, se kterým nemají pedagogové zkušenosti,
 - důležitá je i spolupráce pedagoga s okolím (Kratochvílová, 2006).

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Individuální rozhovor

7.1.1 Realizace individuálního rozhovoru

Zvolenou osobou pro individuální rozhovor byl odborný pedagog předmětu Floristika na střední škole ve Středočeském kraji. Z důvodu nesouhlasu sdělení jména je dále uváděn pouze jako pedagog. Se zveřejněním sdělených informací pedagog souhlasil.

Rozhovor byl realizován v průběhu ledna 2021.

Cílem individuálního rozhovoru bylo získat informace o využívání projektové metody (výuky) na zemědělské škole, popřípadě návrh projektu pro konkrétní předmět.

Celý individuální rozhovor byl z důvodu šíření viru Covid 19 realizován formou e-mailové korespondence.

Koncipování otázek rozhovoru je rozděleno do dvou částí. V první části se nachází pouze 2 uzavřené otázky s možností výběru odpovědi, kde pedagog vybere správnou odpověď. Ve druhé části došlo k vytvoření 12 otázek s otevřenou odpovědí, což pro pedagoga znamená odpovědět vlastními slovy.

Obdobně vytvořený individuální rozhovor je použitelný pro jakéhokoli pedagoga zemědělské školy s výjimkou poslední otázky, kde byl daný předmět konkretizován, dle situace, jako „Floristika“.

7.1.2 Rozbor individuálního rozhovoru

V první části individuálního rozhovoru je zjištěno, že respondentem je žena ve věkové kategorii mezi 30 až 40 lety. Všechny odpovědi jsou uzavřené.

Druhá část je složena z otevřených otázek, na které respondentka odpovídá vlastními slovy. Konkrétní formulace otázek včetně odpovědí viz příloha číslo 1 až 3.

Otázka č. 1 („Uved'te místo Vašeho pracoviště a stručně ho charakterizujte.“):

Pedagožka působí ve Středočeském kraji na střední škole, která je zaměřena především na zemědělství. Nachází se zde několik oborů například mechanizace nebo podnikání v zemědělství, ale i obor, který se specializuje na práci se zvířaty jako je Veterinární technik. V neposlední řadě i obor Tvorba a údržba zahrad, který je pro respondentku stěžejní. Venkovní prostory školy jsou uzpůsobené k vykonávání praxe a vnitřní prostory nabízí například knihovnu včetně počítačové místnosti, kde mohou žáci vykonávat své domácí úkoly nebo jen trávit svůj volný čas na internetu.

Otázka č. 2 („Jaká je délka Vaší pedagogické praxe?“):

Délka působení pedagožky na zmíněné škole je pět let. Pedagogické zkušenosti získávala již v předchozím zaměstnání, kde se věnovala výuce na středním odborném učilišti, a to konkrétně v oboru Aranžér. Získané zkušenosti využívá i ve svých nynějších předmětech.

Otázka č. 3 („Jaké odborné předměty vyučujete?“):

Mezi odborné předměty, které respondentka vyučuje, patří: Floristika a Květinářství. Předmět Květinářství se zabývá zejména pěstováním rostlin, naopak Floristika se věnuje estetickému cítění.

Otázka č. 4 („Kolik pedagogů vyučuje stejné předměty jako Vy?“):

Pedagožka je jediná osoba, která vyučuje zmíněné odborné předměty. Ostatní pedagogové vyučují odlišné předměty. Je tedy pouze na respondentce, jak se svých předmětů zhostí, nemá se s kým srovnávat.

Otázka č. 5 („Jaká je nejčastější forma výuky předmětů, ve kterých působíte?“):

U respondentky převládá frontální forma výuky.

Pedagožka vysvětluje látku před všemi žáky najednou.

S největší pravděpodobností využívá převážně metody výkladu.

Otázka č. 6 („Je součástí teoretické výuky také praktické cvičení? Pokud ano, uveďte, kolik žáků je přítomno.“):

Předmět Floristika je obohacen o praktická cvičení, kterých se zúčastňuje pouze část třídy. Součástí jednoho cvičení je ve třídě přítomno pouze 10 žáků, tudíž je zde více prostoru věnovat se žákům individuálně.

Ve škole se nachází vazárna, kde se zmíněné cvičení realizuje. Žáci zde mají možnost si vše vyzkoušet prakticky. K vytváření svých floristických výrobků využívají svoji vlastní kreativitu, zapojují fantazii a objevují své umělecké schopnosti a estetické cítění. Prostor vazárny je vhodný i pro tvorbu celého projektu.

Otázka č. 7 („Jak byste hodnotila aktivitu žáků během Vašich vyučovacích jednotek?“):

Žáky více zajímají předměty, kde se využívá praktických ukázek.

Pokud si mohou žáci předměty na vlastní oči prohlédnout, osahat. Pokud mají možnost vlastnoručně vytvořit konkrétní výrobky, je to nejlepší způsob získávání zkušeností a praktických dovedností.

Bohužel ne vždy má pedagog vhodné vybavení učebny, aby mohl témata prakticky realizovat. Dle zkušeností je známo, že většina škol je vybavena pouze dataprojektorem, na kterém může pedagog ukázat jen fotografie nebo videozáznamy.

Díky předchozí odpovědi je ale jasné, že škola disponuje prostory, které se dají prakticky využít a mohou tak splnit dobře svou funkci, pro zajištění kvalitní praktické výuky.

Otázka č. 8 (Jaké metody výuky využíváte a jsou součástí Vašeho vyučování i nějaké aktivizující metody?“):

Pedagožka se ve své výuce věnuje hlavně výkladu, ten je bohužel ve vyučování využíván velmi hojně.

Aktivizující metody respondentka neaplikuje.

Z celé odpovědi je znatelné, že je pedagožka zastáncem spíše klasické výuky.

Pedagožka zmiňuje, že v daném vyučovacím čase není možné aktivizující metody realizovat.

Otázka č. 9 („Jaký je Váš názor na projektovou metodu (výuku)?“):

Pedagožka zmiňuje, že metoda projektování může zajímavě obohatit klasickou výuku a ráda by ji využila i ve svém vyučování.

Respondentka se nebrání jinému způsobu výuky, než je zvyklá.

Otázka č. 10 („Kdy jste se naposledy setkala s projektovou metodou (výukou).“):

S metodou (výukou) projektování se respondentka setkala pouze v předmětech, které se věnují ekologii. Sama s touto metodou nemá zkušenosti.

Díky této odpovědi je znatelné, že škola projektování využívá jen velmi zřídka.

Otázka č. 11 („Napadá Vás nějaký konkrétní příklad použití projektové metody (výuky) ve Vámi vyučovaných předmětech?“):

Pedagožka se zmiňuje, že v předmětu Květinářství začíná vytvářet vlastní návrh na menší projekt, který by se týkal osazování květinových záhonů a zároveň se zmiňuje, že předmět Floristika vyučuje jen krátce, a proto zatím neměla možnost tuto metodu ve zmíněném předmětu navrhnout ani využít.

Otázka č. 12 („Souhlasila byste s vytvořením návrhu projektové výuky pro předmět Floristika?“):

Respondentka s vytvořením návrhu souhlasí a nabízí i svou pomocnou ruku. Pedagožka jeví o projekt opravdový zájem, proto autorka může začít s vytvořením návrhu na konkrétní vyučovací téma.

7.1.3 Zhodnocení individuálního rozhovoru

Na základě získaných dat z individuálního rozhovoru, autorka zjistila, že mezi silné stránky školy se řadí zejména některé školní prostory, kde se mohou žáci projektování věnovat. Jedná se například o knihovnu, ale i velice důležitou místnost školní vazárnu, kde probíhají praktická cvičení z předmětu Floristika. Důležité je, že pedagožka jeví zájem o využití metody projektování pro svou vlastní výuku a je otevřena novým výzvám.

Autorka se domnívá, že slabou stránkou školy je zejména pojetí výuky, která je tvořena především frontálním vyučováním pomocí výkladu. Aktivizační metody se zde s velkou pravděpodobností téměř nevyskytují. Projektové metody (výuky) jsou využívány pouze při vyučování, které je zaměřeno na ekologii. Tudíž málo zkušeností s projektováním je jedním z důvodů jeho prozatímního využití.

Stoupající tendence zlepšovat a inovovat proces výuky, zvyšovat zájem o školu a aplikovat aktivizační metody například formou projektování se jeví jako ideální příležitost ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

V následujících letech bude největší hrozbou zaostalost v praktikovaných pedagogických metodách, a tudíž může dojít k nezájmu žáků o danou školu.

Autorka, na základě výsledků individuálního rozhovoru, navrhuje: použití didaktického projektu v předmětu Floristika, který přinese nové zpestření do výuky. Součástí projektu bude zavedení samostatnosti a možnosti spolupráce s ostatními spolužáky. Projekt se bude částečně realizovat dle možností a vybavení školy, především však půjde o školní vazárnu, kde si žáci konečný výrobek budou moci

sami vyrobit. Ostatní části projektu žáci vytvoří v prostorách školy (například v knihovně) nebo v domácím prostředí.

Autorčíným návrhem je, aby byla do projektu začleněna prostorná školní hala, která doposud školou nebyla k podobným účelům využívána. Díky navrhovanému školnímu projektu se prostor haly jen díky malým úpravám promění ve vysoce reprezentativní výstavní prostor, kde žáci školy budou mít i nadále možnost reprezentovat své floristické výrobky, popřípadě pořádat přednášky nebo i veřejné prodejní jarmarky. Prodejní akce floristických výrobků by přinesly škole nezanedbatelný finanční zisk, který by se mohl využívat na nákup nových moderních floristických a aranžovacích materiálů či pomůcek. Škola s moderním přístupem by tak vychovala kvalitní floristy, jdoucí ruku v ruce s dobou a se stále novými módními trendy, a stala se tak školou prestižní a vyhledávanou.

8 Návrh didaktického projektu

Na základě výsledků individuálního rozhovoru přistoupila autorka k vytvoření projektu v předmětu Floristika, který bude konkrétně popsán tak, aby se mohl využít v praxi.

Návrh projektu je složen z několika částí a to: plánování, přípravy, popisu průběhu a také zhodnocení výhod a nevýhod, které tento projekt přináší.

8.1 Plánování projektu

- **Název:** Jaká existuje tematická floristika a čím se konkrétně zabývá?
- **Autor:** Ing. Kristýna Nohejlová
- **Realizace:** 3. ročník, obor Zahradnictví, školní rok 2021/2022
- **Typ projektu:**
 - podle účelu: směřující k estetické zkušenosti
 - podle informačních zdrojů: kombinace volného a vázaného
 - podle délky trvání: dlouhodobý
 - podle prostředí: školní
 - podle počtu zúčastněných: společný
 - podle způsobu organizace: jednopředmětový
 - podle navrhovatele: uměle připravený
- **Smysl projektu:**
 - žáci získají zkušenosti o tematické floristice a praktickém využití květin při nejrůznějších životních situacích a aranžmá pro různá sváteční období kalendářního roku, získají příležitost poskytnout nabyté informace svým spolužákům, studentům a vyučujícím z celé školy, rodinným příslušníkům či širší veřejnosti a odprezentovat svůj konkrétní projekt včetně praktické ukázky vlastního floristického výrobku

- **Výstup:** plakát + floristický výrobek
- **Předpokládané cíle:**
 - kognitivní:
 - žáci charakterizují konkrétní floristické výrobky
 - žáci znají typicky používaný rostlinný, technický i dekorační materiál
 - žáci vysvětlí postup vytvoření floristického výrobku
 - afektivní:
 - žáci se naučí udržovat pořádek na pracovišti
 - žáci znají zásady bezpečnosti práce
 - psychomotorické:
 - žáci vytvoří papírovou podobu projektu
 - žáci vyrobí vlastní výrobek
 - sociální:
 - žáci umí spolupracovat ve dvojicích
 - žáci se učí samostatnosti
 - žáci se snaží bojovat s nervozitou
- **Předpokládané činnosti:**
 - převážně mimoškolní aktivita
 - příprava teoretické části projektu – utřídění myšlenek
 - sběr informací
 - tisk připraveného textu + lepení (včetně obrázků)
 - praktická výroba floristického výrobku
 - prezentace projektu včetně finálního floristického výrobku

- **Předpokládané výukové metody:**
 - komplex aktivizačních metod, motivační vyprávění, motivační video a časopis, pracovní činnost, samostatná práce, práce ve dvojicích atd.
- **Předpokládané pomůcky:** časopis Floristika, učebnice Floristika 1, tematicky zaměřené knihy – školní knihovna, papírová čtvrtka A2, lepidlo, nůžky, tiskárna
- **Organizace:** samostatná práce ve dvojicích
- **Způsob prezentace:** formou A2 čtvrtky + praktické ukázky
 - první strana: teoretické informace v bodech k vybraným floristickým podtématům, tisk textu ve velikosti písma 15 + obrázky výrobků přibližně 10x10 cm,
 - druhá strana: bude obsahovat postup pro zhotovení jednoho konkrétního vybraného výrobku,
 - ukázka výrobku celé třídě,
 - později výstava ve školní hale – využití stávajících vitrín a stojanů z plexiskla
- **Způsob hodnocení:** hodnocena bude každá část práce – plakát, výrobek i závěrečná prezentace, a to jak z pohledu odborného, tak i estetického

8.2 Příprava projektu

1. vyučovací jednotka

- představení projektu
- rozdělení do dvojic
- sdělení témat
- doporučení informačních zdrojů
- úkol na příště – příprava seznamu pomůcek a potřebného materiálu

2. vyučovací jednotka

- průběžná kontrola výsledků
- kontrola vybavenosti vazárny
- příští vyučovací jednotku – pracovní oblečení
- úkol – zjistit konkrétní postup výroby

3. a 4. vyučovací jednotka

- proškolení žáků
- praktická výroba floristického objektu

5. a 6. vyučovací jednotka

- prezentace projektu + výrobku
- hodnocení

8.3 Průběh projektu

1. týden

První vyučovací jednotka

Pedagog si nejprve stanoví cíle, kterých musí žáci na konci projektu dosáhnout. V první řadě vzdělávací cíle, které také žákům sdělí, ve druhé řadě i cíle výchovné, které žákům nesděljuje.

První minuty vyučovací jednotky jsou zaměřeny na motivaci žáků formou videozáznamu, na kterém se nachází záběry z tematické výstavy květin. Později je žákům rozdán časopis Floristika, který se zaměřuje na aranžování květin již dlouhá léta. Následuje sdělení základních informací o projektu, které je provedeno ihned první vyučovací jednotku, aby byl dostatek času na kvalitní vyhotovení projektu.

Pedagog sdělí i časový plán projektování a vysvětlí studentům, že veškerá jejich práce bude probíhat formou mimoškolní přípravy, pouze výroba floristického výrobku a závěrečné odprezentování projektu se uskuteční ve škole. Žáci získají informaci o způsobu prezentace konané šestou vyučovací jednotku.

Ve třídě se nachází 10 žáků, kteří jsou rozděleni do dvojic pomocí náhody, kdy pedagog vylosuje dvě náhodná jména a poté jeden z určené dvojice losuje konkrétní téma.

Následuje sdělení témat:

První téma projektu se týká svatební floristiky, kde žáci vytvoří text ke 4 podkapitolám a to: typy svatebních kytic, dekorace vozidel, výzdoba svatební tabule a uvedou příklady ostatních svatebních dekorací – například korsáž atd.

Druhé téma se věnuje smuteční floristice se čtyřmi podtématy a to: dekorace rakve a urny, smuteční věnce, smuteční kytice a další dekorace – například kříž.

Pro třetí skupinu je připraveno téma dušičková floristika, kde se žáci věnují: věncům, kříži, kytice, aranžmá do nádoby a dalším dekoracím – například sesazované nádoby.

Adventní a vánoční floristika je čtvrtým tématem s podtituly: adventní věnce, girlandy, vánoční stromek, vánoční svícen, vánoční kytice a další – například závěsné aranžmá.

Poslední skupina se bude věnovat jarní a velikonoční floristice a to konkrétně: věncům, sesazovaným dekoracím, osením, aranžmá v nádobách, velikonočním vejším a dalším – například závěsným aranžmá (Bittnerová, 2007).

Po sdělení témat je uvedeno, jak má daný projekt vypadat.

K výrobě plakátů mají žáci k dispozici bílou A2 čtvrtku, na které musí uvést velkými písmeny název projektu a poté daná podtémata rozdělit na zbytku plochy. Veškerý text by měl být napsán nejlépe v textovém procesoru Microsoft Word písmem o velikosti 15 a následně vytištěn a nalepen na čtvrtku. Vše musí být doplněno barevnými obrázky o rozměrech 10x10 cm, které budou umístěny co nejbližší textu.

Žáci musí počítat s omezenou velikostí pracovní plochy (čtvrtky formátu A2), upravit obsah textu, který by měl být tím pádem, co možno nejstručnější, přehledný, a především pro všechny srozumitelný.

Druhá strana čtvrtky bude věnována pouze textu. Na této straně dojde k sepsání podrobného popisu výroby zvoleného konkrétního výrobku, který je typický pro dané téma, a který bude žáky prakticky realizován.

Pedagog nabídne svou spolupráci, doporučí literaturu, ale i další zdroje, ze kterých mohou žáci čerpat informace pro svůj projekt.

Žáci začínají rozmyšlet, jak se zadaného projektu zhostí. Vše bude záležet na jejich vzájemné spolupráci.

Následovat bude plán dalších vyučovacích jednotek.

Pedagog sdělí žákům, že na druhou vyučovací jednotku si žáci připraví svou průběžnou verzi projektu a konkrétní seznam pomůcek a materiálu, který budou potřebovat na vyhotovení svých výrobků a zaznamenají si všechny případné dotazy na vyučujícího, které se týkají jejich připravovaného projektu.

Mimoškolní aktivita

Žáci by měli již ze školy odcházet s ucelenou představou, jak by mohl jejich projekt na dané téma vypadat. Postupně přemýšlí o vzhledu projektu a jaké zvolí barevné provedení.

Žák shromažďuje informace ke svému projektu. Především se jedná o literaturu doporučenou pedagogem, včetně vlastních zdrojů – knihy, časopisy, internet a jiné.

Žáci postupně sepisují text (v bodech) do Microsoft Word a přemýšlí nad dalším postupem a zvažují, který konkrétní výrobek zvolí pro výrobu a finální prezentaci.

Své výsledky žáci postupně zpracovávají a připravují projekt pro další průběžnou kontrolu.

2. týden

Druhá vyučovací jednotka

Žáci přinesou pedagogovi průběžný výsledek své práce, ten zhodnotí aktuální stav, poukáže na veškeré chyby a nedostatky, ale také především vyzdvihne všechny klady dosavadního projektu. Pedagog převezme od žáků seznamy materiálů a pomůcek, které budou potřebovat na vyhotovení svých výrobků. Vyučující upozorní žáky na další jiné vhodné odborné pomůcky a materiály, které by mohly být k realizaci jednotlivých připravovaných projektů využity a po dohodě s žáky seznamy i případně doplní.

Pedagog upozorní žáky, že si mají na příští vyučovací jednotku vzít pracovní oblečení a také zahradnické nůžky, protože budou vytvářet svůj projektový výrobek. Žákům je také sděleno, že je třeba řádně nastudovat postup vyhotovení floristického výrobku. Všichni žáci musí být upozorněni, že již následující vyučovací jednotku musí být jejich projekt také dokončen a odevzdán.

Dále probíhá vyučovací jednotka formou diskuse. Pedagog odpovídá na otázky týkající se přípravy projektů.

Pedagog na konci vyučovací jednotky kontroluje, zda jsou ve vazárně připraveny všechny potřebné pomůcky a zdali je zajištěn dostatek materiálu pro tvorbu všech projektových výrobků. Zajištění všech potřebných pomůcek, nákup květin a chybějícího floristického materiálu zajistí pedagog. Financování bude provedeno z rozpočtu školy.

Mimoškolní aktivita

Žáci opravují chyby, pokud na ně byli pedagogem upozorněni.

Dodělávají nedokončené úseky.

Nalepují pečlivě zkontrolovaný finální text na projektové čtvrtky. Věnují se písemnému zpracování popisu postupu na zhotovení floristického výrobku, většina žáků si hledá inspiraci na internetu, formou videí. Zapisují si poznámky.

Připravují si pracovní oblečení na následující vyučovací jednotku.

3. týden

Třetí a čtvrtá vyučovací jednotka

Žáci donesou již vypracovaný projekt, který pedagog předběžně zhodnotí.

Připravenost žáků k realizaci projektu začíná zajištěním odpovídajícího pracovního oblečení, bez kterého nemůžou danou práci vykonat. Pedagog proškolí žáky o Bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, a uvědomí žáky, jak se mají ve vazárně chovat. Všichni žáci podepíšíou prezenční listinu z tohoto školení.

Každá dvojice žáků má určené místo pro práci. Na stole mají připraven přírodní nebo umělý materiál, který budou potřebovat na realizaci jejich výrobku.

Žáci si zkontrolují a převezmou připravený materiál pro vyhotovení výrobků a začínají pracovat na svém projektu.

Úkolem žáků bylo naučit se postup výroby. V uplynulých vyučovacích jednotkách, ale i předchozích ročnících již měli možnost si některé typy výrobků vyzkoušet vlastnoručně vytvořit, tím pádem by neměly nastat žádné větší potíže s realizací.

Pedagog sleduje jejich práci, případně radí a snaží se být nápomocen.

Po dokončení výroby jsou žáci vyzváni k uskladnění výrobků do chladicí místnosti, kde setrvávají až do závěrečné prezentace.

Na konci vyučovací jednotky sdělí žákům, že mají uklidit své pracoviště.

Mimoškolní aktivita

Dvojice žáků se připravuje na prezentaci, která bude již následující vyučovací jednotku.

Rozdělí si úkoly a zvolí kým budou jednotlivé úseky projektu ústně prezentovány.

Pátá vyučovací jednotka + šestá vyučovací jednotka

Dvojice žáků postupně představují svůj projekt před vyučujícím a svými ostatními spolužáky. Úkolem poutavé prezentace je vysvětlení zadaného tématu projektu a sdělení přehledu charakteristických floristických výrobků pro danou příležitost. Závěrem prezentace bude ukázat a představit svůj vlastnoručně zhotovený výrobek a podrobně popsat všechny postupy použité při jeho zhotovení.

Po ukončení připravené prezentace mají spolužáci možnost položit doplňující otázky.

Žáci jsou vyučujícím vyzváni, aby nejprve sami zhodnotili svou práci a vzájemnou spolupráci na projektu a následně jsou jednotlivé části projektu ohodnoceny pedagogem (textové části, výsledný výrobek a jeho odprezentování). Při závěrečné klasifikaci získá každý žák pouze jednu známku, která celkově odpovídá odvedeným výsledkům.

Pedagog zhodnotí celkový průběh projektování, vzájemnou spolupráci žáků, jejich kreativitu, iniciativu, zručnost a kvalitu zpracování jednotlivých oddílů projektu. Na závěr také sdělí celkové hodnocení, upozorní na všechny klady a zápory, které během celého procesu projektu zaznamenal.

Na závěr nesmí chybět ani pochvala a poděkování všem žákům za účast na projektu a za vynaložené úsilí, které danému projektu věnovali.

Ke konci vyučovací jednotky budou žáci požádáni, aby své papírové projekty a finální floristické výrobky vystavili do stojanů vyrobených z plexiskla, umístěných ve školní hale, která byla menšími úpravami přeměněna ve velmi reprezentativní výstavní prostor.

Výstava floristických výrobků je nyní připravena ke shlédnutí všech pedagogů a žáků, také k návštěvě rodičů a přátel školy v blízkí se den otevřených dveří. Školní hala díky tomuto projektu velmi ožije.

8.4 Výhody a nevýhody vytvořeného projektu

Výhody:

- obecně:
 - přináší nové informace i pro ostatní žáky, ale i pedagogy školy,
 - celkově působí pozitivně jako zpestření klasické výuky,
- žáci:
 - napomáhá kladnému vztahu ke škole – zajímavější pojetí výuky, žáci se do školy více těší,
 - naučí se samostatnosti, ale také spolupráci s ostatními spolužáky, zlepšení vztahu ve třídě, vznik nových přátelství,
 - dochází také ke zkvalitnění vztahů žáků s pedagogem, který jim věnuje více pozornosti, než tomu bylo u klasické výuky, učitel je žákům více nápomocen,
 - získané informace, ať už teoretické nebo praktické, pomohou žákům v jejich zdokonalování a zlepšování,
 - estetické cítění, i to je jedna z věcí, které se žáci naučí, a to nejen při vytváření papírové formy projektu, ale hlavně při přípravě konkrétního floristického výrobku, který si vlastnoručně vyrobí,
- pedagogové:
 - získávají nové zkušenosti,
 - vytváří si se žáky kvalitnější vztahy,
 - zdokonalují svou poradenskou činnost,
 - bude zde možnost vytvořit zcela nové přípravy na výuku, a to zábavnější formou s využitím vlastní iniciativy a kreativity.

Nevýhody:

- obecně:
 - praktická část se může vykonávat pouze ve školách, které jsou vhodně vybavené a mají dostatek prostoru pro práci s floristickým a jiným materiálem,
- žáci:
 - musí věnovat projektu více času mimo školu,
 - ve většině případů zvládají splnění cílů projektu zdárně, avšak najdou se tací, kteří ve zpracování projektu tápou a nevědí si rady, je zde proto nutná větší spolupráce s pedagogem,
 - může se také vyskytnout problém při spolupráci žáků, kdyby došlo ke propojení dvojice, která není schopna společného fungování,
- pedagogové:
 - příprava projektu je pro pedagoga náročná v případě, že nemá dostatek dosavadních praktických zkušeností,
 - časová náročnost je bohužel také jeho součástí,
 - pokud jsou ve skupině přítomni žáci se speciálními potřebami, musí k nim přistupovat individuálně.

ZÁVĚR

Cílem závěrečné práce na téma „Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu“, byl návrh didaktického projektu v odborném předmětu „Floristika“, který měl být dosažen na základě analýzy současné situace na střední škole.

Byla zde využita metoda individuálního rozhovoru. Konkrétně se jednalo o rozhovor s pedagožkou střední zahradnické školy ve Středočeském kraji.

Na základě individuálního rozhovoru a syntézy poznatků bylo zjištěno, že na konkrétní škole dochází k využívání projektové metody (výuky) jen v minimálním rozsahu.

Díky těmto výsledkům mohla autorka přistoupit k vytvoření konkrétního projektu.

Projekt byl konkrétně rozepsán do nejmenších detailů. Plánování, ale také průběh projektu včetně popisu jednotlivých vyučovacích jednotek a také výhod a nevýhod, které tento floristický projekt přináší.

Autorka navrhuje využití vytvořeného návrhu projektu ve výchovně vzdělávacím procesu na zahradnických školách a jim podobným.

Projektování je velice zajímavou metodou (výukou), která dokáže zaujmou všechny žáky. Tento způsob výuky umožní žákům naučit se novým poznatkům, ale i praktickým dovednostem. To vše budou moci využít i v budoucím zaměstnání, soukromém podnikání nebo také i ve svém soukromém životě.

Dle autorky projektování přináší méně tradiční způsob výuky, který zpestří již tak stereotypní vyučování s využitím zaběhlého výkladu. Žáci se probranou látku učí zábavnější formou, a tím pádem se do školy i více těší.

Dle názoru autorky, projektování lze uplatnit u většiny vyučovacích předmětů. Nesmí chybět odvaha, odhodlání a zapojení fantazie. Je třeba využít všech získaných pedagogických zkušeností a dotáhnout projekt do zdárného konce.

Základem úspěchu je kladný přístup vedení školy, finanční podpora projektu, ale také dostatek časového prostoru, se kterým bývá největší problém.

Autorka by ráda využila projektování i ve svém budoucím pedagogickém působení, pokud to situace dovolí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A OSTATNÍCH ZDROJŮ

TIŠTĚNÉ ZDROJE

BITTNEROVÁ, Marie. *Floristika*. Děčín - Libverda: Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, 2007. 471 s. ISBN 978-80-239-8923-6.

MAŇÁK, Josef, ŠVEC Vlastimil. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 6. vydání. Praha: Portál, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

SIEGLOVÁ, Dagmar. *Konec školní nudy – didaktické metody pro 21. století*. 1. vydání. Praha: Grada, 2019. 336 s. ISBN 978-80-271-2533-3.

SLAVÍK, Milan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. 3. vydání. Textová studijní opora. Praha: ČZU, IVP, 2012. 136 s. ISBN 978-80-213-2277-6.

SLAVÍK, Milan, MILLER, Ivan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. Praha. ČZU, IVP, 2006. 121 s. ISBN 80-213-1549-0

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

KALHOUS, Zdeněk, OBST, Otto a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

KOTRBA, Tomáš, LACINA, Lubor. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 2011. Brno: Barrister & Principal 185 s. ISBN 9788087474341.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 160 s. ISBN 80-210-4142-0.

VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. 61 s. ISBN: 80-7068-066-0.

VOTAVA, Jiří. *Teoretické základy didaktiky pro střední odborné vzdělávání*. 1. vydání. Praha: ČZU IVP. 2018. 112 s. ISBN 978-80-213-2859-4.

VOTAVA, Jiří. *Úvod do pedagogiky*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2011. 203 s. ISBN 9788021322295.

SEZNAM PŘÍLOH

Tabulka č. 1: Individuální rozhovor

Tabulka č. 2: Individuální rozhovor

Tabulka č. 3: Individuální rozhovor

Tabulka č. 1: Individuální rozhovor

<p><u>Individuální rozhovor na téma:</u></p> <p><u>Využití projektové metody ve výuce odborného předmětu</u></p>
<p>První část – uzavřené otázky</p>
<p><u>1. Pohlaví:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <u>žena</u>• muž
<p><u>2. Věk:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• 20-30 let• <u>30-40 let</u>• 40-50 let• 50 a více let
<p>Druhá část – otevřené otázky</p>
<p><u>1. Uveďte místo Vašeho pracoviště a stručně ho charakterizujte.</u></p> <p>Mé pracoviště se nachází ve Středočeském kraji, s jedná o střední školu se zaměřením na zemědělství.</p> <p>Pro žáky je zde nepřehledné množství oborů jako je například: Mechanizace v zemědělství, Podnikání v zemědělství, Veterinární technik nebo Tvorba a údržba zahrad, ve kterém převážně působím. Součástí školy jsou venkovní prostory pro výuku praxe, naopak vnitřní prostory nabízí například knihovnu, ve které se nachází i počítačová místnost nebo nevyužitá prostorná hala.</p>
<p><u>2. Jaká je délka Vaší pedagogické praxe?</u></p> <p>Na této konkrétní škole působím přibližně 5 let.</p> <p>V minulosti jsem vyučovala na středním odborném učilišti obor Aranžér.</p>

Tabulka č. 2: Individuální rozhovor

<p><u>3. Jaké předměty vyučujete?</u></p> <p>Floristika a Květinářství</p>
<p><u>4. Kolik pedagogů vyučuje stejné předměty jako Vy?</u></p> <p>Jsem jediným pedagogem, který se těmto předmětům věnuje.</p>
<p><u>5. Jaká je nejčastější forma výuky předmětů, ve kterých působíte?</u></p> <p>Převážně klasické vyučování – frontální.</p> <p>Většinou sděluji látku všem žákům najednou, a to převážně s pomocí základních metod.</p>
<p><u>6. Je součástí teoretické výuky také praktické cvičení?</u></p> <p><u>Pokud ano, uveďte, kolik žáků je přítomno.</u></p> <p>Ano, součástí výuky je také praktické cvičení ve školní vazárně.</p> <p>Přítomna je pouze polovina třídy, tzn. 10 žáků.</p> <p>Je zde možné uplatnit individuální přístup k žákům.</p>
<p><u>7. Jak byste hodnotila aktivitu žáků během Vašich vyučovacích jednotek?</u></p> <p>Témata obou mých předmětů jsou velmi zajímavá a různorodá, proto má většina žáků o předmět Floristika i Květinářství zvýšený zájem.</p> <p>Často se snažím o využití praktických ukázek, které dokáží žáky mnohem více zaujmout, ale ne vždy je praktická ukázka realizovatelná. Většina učeben k tomuto účelu není uzpůsobena.</p>
<p><u>8. Jaké metody výuky využíváte a jsou součástí Vašeho vyučování i nějaké aktivizující metody?</u></p> <p>Dávám přednost především výkladu.</p> <p>Aktivizující metody spíše nevyužívám, protože zde většinou není časový prostor pro jejich realizaci.</p>

Tabulka č. 3: Individuální rozhovor

<p><u>9. Jaký je Váš názor na projektovou metodu (výuku)?</u></p> <p>Určitě se jedná o zajímavé zpestření vyučovacího procesu.</p> <p>Ráda bych ji někdy vyzkoušela v mé výuce.</p>
<p><u>10. Kdy jste se naposledy setkala s projektovou metodou (výukou).</u></p> <p>S projektováním se setkávám pouze v předmětech zaměřených na ekologii jako je například téma tříděný odpad.</p>
<p><u>11. Napadá Vás nějaký konkrétní příklad použití projektové metody (výuky) ve Vámi vyučovaných předmětech?</u></p> <p>V předmětu Květinářství by se mohlo jednat například o osázení květinových záhonů na školní zahradě (momentálně se nacházím v přípravné fázi návrhu pro vedení školy).</p> <p>Samozřejmě by bylo možné využít projektování i v předmětu Floristika.</p> <p>Tento předmět však vyučuji jen krátkou dobu a neměla jsem proto možnost se této problematice více věnovat.</p>
<p><u>12. Souhlasila byste s vytvořením návrhu projektové výuky pro předmět Floristika?</u></p> <p>Určitě by se mi tento způsob výuky líbil a ráda přivítám jakoukoliv obměnu.</p> <p>Při vytváření návrhu Vám budu plně k dispozici.</p>